

Indhold

Nej til illusioner - Ja til visioner 1

Vælgernes nej til euroen er ikke i sig selv en økonomisk katastrofe for Danmark. Konsekvenserne af nej'et, er først og fremmest af politisk art, skriver LO-formand Hans Jensen.

Farligt arbejdsmiljø bliver dyrere 2

Arbejdsgivere i en række brancher med høj risiko for arbejdsskader kommer fra nytår til at betale markant højere bidrag til Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring.

Stress og jag i Europa 4

Højt arbejdstempo og nedslidende arbejde er virkelighed for mange europæiske lønmodtagere. Det viser den hidtil største undersøgelse af arbejdsmiljøet i de 15 EU-lande.

Holdningen

Nej til illusioner – Ja til visioner

Af LO-formand Hans Jensen

Vælgernes nej ved euro-folkeafstemningen den 28. september er ikke i sig selv en økonomisk katastrofe for Danmark. For ligesom spørgsmålet om dansk tilslutning til euroen er et politisk valg, ja så er konsekvenserne af nej'et, først og fremmest af politisk art.

LO respekterer vælgernes afgørelse fuldt og helt, men hvis nogen tror, at vælgernes nej har tryllet de europæiske udfordringer væk fra dagsordenen, tror de grueligt fejl. Med nej'et til euroen er udgangspunktet for dansk Europa-politik grundlæggende ændret.

Og netop derfor er vi ikke bare i samme situation i dag, som vi var før afstemningen. Vi bliver fortsat både fagligt og politisk påvirket af vores omverden. Det har vi en forpligtelse til at forholde os til.

Jeg håber ikke – men jeg ser en risiko for – at vi nu vælger den mindste fællesnævner i EU-spørgsmål. Det vil efter min mening føre til, at Danmark kommer til at få flere og flere forbehold. For vi kan ikke blokere udviklingen. Den vetoret vi formelt har, vil langsomt blive udhulet, hvis vi i det ene spørgsmål efter det andet vælger at sige fra. Så er det kun et spørgsmål om tid, før Danmark reelt er sat bagefter udviklingen.

Jeg mener heller ikke, at tanken om et EU i flere hastigheder – det såkaldte fleksible Europa – er nogen god løsning for Danmark. I den model vil en række kernelande trække læsset, og så er vi kun med i dele af projektet. Det vil få den europæiske udvikling til at knække over.

Derfor er udfordringen nu på den ene side at fastholde loyaliteten over for den modvilje, der reelt hersker i den danske befolkning, og samtidig på den anden side undgå at vi bliver kastet af det europæiske tog.

Vejen frem er derfor at tage fat på opgaverne én for én. Vi skal sørge for, at der er åbenhed og debat om de beslutninger, vi skal deltage i. Og så må vi i hver eneste større eller mindre sag finde frem til det, som tjener lønmodtagerne bedst.

Og i et videre perspektiv vil min ambition være at få debatten løftet ud af den evindelige trædemølle, hvor alt stilles op i sort og hvidt. Skal det lykkes, forpligter det os som faglig organisation til at være meget grundige med at bringe informationer ud blandt folk.

Vi får intet ud af at stikke hovedet i busken, og lade som om vi ikke er udfordret af den europæiske udvikling. Linien i LO's EU-politik må være, at samarbejde med andre lande på en og samme tid er til fordel for danske lønmodtagere, og samtidig er grundlæggende solidarisk med de svageste i andre lande.

I praksis må vi tage fat på de opgaver, globaliseringen af økonomien indebærer. Her er spørgsmålet ikke, hvad vi kan gøre for at undgå proble-

Udspil 5. oktober 2000
Nyhedsbrevet *Udspil* udgives af
Landsorganisationen i Danmark
Rosenørns Allé 12, 1634 København V
Tlf. 3524 6000, fax: 3524 6308,
www.lo.dk, e-mail: udspil@lo.dk

Ansvarshavende redaktør: Hans Jensen.
I redaktionen: Henrik Rasch, Susse Maria
Holst, Dorte Monggaard, Erik Harr og
Michael Bræmer. Layout og illustration: LO.
Mangfoldiggørelse ikke tilladt uden til-
lædelse fra LO. ISSN-nr.: 1397-9930

mer. For det er en illusion at tro, at vi kan lukke verden ude. Tværtimod skal vi gøre, hvad vi kan for at drage nytte af udviklingen, samtidig med at vi hele tiden minder os selv om, hvilke visioner vi har for velfærden – også uden for Danmarks grænser.

Arbejds miljø

Farligt arbejdsmiljø bliver dyrere

Arbejdsgivere i en række brancher med høj risiko for arbejdsskader kommer fra nytår til at betale markant højere bidrag til Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring. Men det er kun første skridt på vejen til at øge virksomhedernes tilskyndelse til at gøre noget effektivt ved arbejdsmiljøet, mener LO.

Nu skal arbejdsgivernes betaling til den lovpligtige arbejdsskadeforsikring være mere retfærdig. Et nyt tarifsystem i Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES) betyder, at arbejdsgivernes betaling til arbejdsskadeerstatninger i højere grad end i dag kommer til at afspejle, hvordan det står til med arbejdsmiljøet på arbejdspladserne.

Det nye tarifsystem vil blandt andet føre til, at virksomheder i slagteribranchen, tekstilindustrien, jern- og stålværker, skibsværfter samt frisør- og kosmetikerbranchen fra nytår skal betale markant mere til ordningen, mens eksempelvis lettere industri, mejerier og plastindustri slipper billigere.

Samlet set vil det nye tarifsystem bevirke væsentlige ændringer i bidraget til AES i enten op- eller nedadgående retning for omkring 15 procent af arbejdsmarkedet. Men det store flertal af virksomheder vil komme til at betale lidt mere eller det samme bidrag, som de hidtil har gjort.

LO-sekretær Marie-Louise Knuppert siger, at det nye tarifsystem kun er første skridt på vejen til at skabe en mere direkte kobling mellem virksomhedernes betaling til AES-systemet og antallet af skader på den enkelte virksomhed.

– Efter at regeringen for nogle år siden måtte opgive at få gennemført en egentlig belønningsordning for de virksomheder, som gør noget effektivt for at forbedre arbejdsmiljøet, er det tilfredsstillende, at vi nu skaber en mere direkte sammenhæng mellem hvor mange arbejdsskader, der opstår på arbejdspladsen, og den forsikringspræmie arbejdsgiverne skal betale. Men vi kan sagtens komme meget længere ad den vej. Derfor forventer vi også, at regeringens forslag om en arbejdsmiljøafgift på i alt 300 millioner kroner årligt vil følge princippet om, at "forureneren betaler". Det vil styrke arbejdsgivernes tilskyndelse til at forbedre arbejdsmiljøet, siger Marie-Louise Knuppert.

Indfasning over fem år

AES-ordningen trådte i kraft 1. august 1998 og omfatter alle danske arbejdsgivere, både private og offentlige. Loven indeholder en klar inten-

Arbejdsgiverbidrag til Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES) på udvalgte brancheområder

	Antal helårsansatte	AES-bidrag i 2000 pr. helårsansat	Nyt AES-bidrag i 2005 pr. helårsansat (simuleret beregning)
De skal betale mere:			
Svineslagterier	14.630	1.989 kr.	2.826 kr.
Diverse tekstilindustri	2.506	605-878 kr.	1.117 kr.
Jern- og stålværker	1.859	1.076 kr.	1.403 kr.
Skibsværfter	5.362	1.076 kr.	1.344 kr.
Frisørsaloner samt skønheds- og hudpleje	5.134	584 kr.	1.339 kr.
De sparer penge:			
Mejerier, mælkekondensat og komsum-is	9.154	1.345 kr.	449 kr.
Øvrig levnedsmiddelindustri og foderproduktion	25.523	1.345 kr.	591-811 kr.
Plastindustri	6.456	1.017 kr.	578 kr.

Kilde: AES

tion om at få et tarifsystem, så de brancher, der har den største risiko og har flest arbejdsskader, kommer til at betale markant højere bidrag end de brancher, som er lavrisiko-brancher.

I det nye tarifsystem bliver antallet af brancher reduceret fra de nuværende omkring 350 til 95 brancher. Men samtidig bliver opdelingen af branchernes farlighed mere detaljeret med 17 forskellige risikogrupper mod tidligere kun 10 kategorier.

Det nye system indføres over fem år efter en model, hvor alle virksomheder solidarisk betaler fem procent af det samlede bidrag til AES uanset branchetilhørsforhold.

Det skyldes, at statistikgrundlaget for AES-systemet ikke i øjeblikket er tilstrækkeligt udbygget, hvilket er forudsætningen for, at man på et senere tidspunkt kan komme tættere på, at bidraget afspejler det reelle antal skader.

En virksomhed med et bedre arbejdsmiljø end gennemsnittet for den pågældende branche vil dog stadig skulle betale samme bidrag som konkurrenterne, og det er ikke tilfredsstillende, mener LO.

– Det nye system tilskynder til, at man på brancheplan gør noget for at forbedre arbejdsmiljøet. Men det er naturligvis stærkt problematisk, at man stadig ikke kan belønne den arbejdsgiver, som går imod strømmen og gør noget effektivt ved sikkerheden, siger Marie-Louise Knuppert.

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Lone Jacobsen på telefon 3524 6137.

Yderligere kommentarer: LO-sekretær Marie-Louise Knuppert på telefon 3524 6000.

Arbejds miljø

Stress og jag på det europæiske arbejdsmarked

Højt arbejdstempo og nedslidende arbejde er virkelighed for mange europæiske lønmodtagere. Det viser den hidtil største undersøgelse af arbejdsmiljøet i de 15 EU-lande. Undersøgelsen peger samtidig på, at nye arbejdsformer og nye sektorer skaber nye typer af arbejdsskader.

Over halvdelen af de europæiske lønmodtagere er hver dag udsat for ensidigt gentaget arbejde, monotont arbejde eller plages af højt arbejdstempo. 58 procent er udsat for ensidigt arbejde, 45 procent for monotont arbejde, mens 54 procent har problemer med et højt arbejdstempo. Det er en af de væsentlige konklusioner i rapporten "The State of Occupational Safety and Health in the European Union", som Det Europæiske Arbejds miljøagentur i Bilbao netop har udgivet.

Ved præsentationen af rapporten i slutningen af september i år understregede EU-kommissær Anna Diamantopoulou, at der er gennemført en række direktiver og bestemmelser for arbejdsmiljøet i EU, og at det nu er tid til at gøre op, hvordan det står til i virkeligheden:

– Virker reglerne? Er de gennemført på en ordentlig måde, og er der nye problemer? spurgte Anna Diamantopoulou.

Færre ulykker – flere nye skader

Og nye problemer er der. Ganske vist faldt antallet af arbejdsulykker, der førte til over tre dages fravær fra arbejdet, med 3,3 procent fra 1994 til 1996 til godt 4,75 millioner arbejdsulykker årligt. I 1996 blev 5.549 EU-borgere dræbt mens de var på job. Men samtidig har væksten i nye jobsektorer og ændrede arbejdsformer ført til, at der opstår helt nye skader – eksempelvis i social- og sundhedssektorerne.

– Det er ligefrem ved at være sådan, at de, der skal hjælpe andre, i dag selv bliver udsat for skader, påpegede Arbejds miljøagenturets danske direktør Hans-Horst Konkolewski ved offentliggørelsen af rapporten.

Til de nye problemer hører vold og seksuel chikane på arbejdspladsen. Henholdsvis fire og to procent af lønmodtagerne peger på de problemer, der især rammer ansatte inden for social- og sundhedssektoren, offentlig administration, hotel- og restauration, men også en sektor som landtransport. Syv lande, herunder Danmark, Finland og Sverige, peger på problemet. Seksuel chikane findes især i hotel- og restauration, social- og sundhedssektoren og uddannelsessektoren.

Mange har "gamle" problemer

Bygge-, anlæg- og minesektorerne, landbruget og fremstillingsvirksomhederne har stadig store problemer med de traditionelle arbejdsmiljøproblemer. Og den voksende servicesektor følger godt med. Hotel- og restaurationsbranchen hører til en af de sektorer, der hyppigst nævnes

blandt dem, der har problemer.

Til de fysiske problemer hører især støj, vibrationer og problemer med både meget høje og lave temperaturer.

28 procent af de interviewede svarede, at de havde problemer med kraftig støj. Det gælder især i metalindustrien, træ- og møbelindustrien og også tekstil- og papirindustrien.

24 procent havde problemer med vibrationer. Det gælder især i byggebranchen, metalindustrien, mine- og transportsektorerne og også inden for landbruget.

20 procent af lønmodtagerne lider under høje temperaturer, mens lidt flere – 23 procent – har problemer med kulde. Igen vejer metalindustrien tungt, men også fødevarerindustrien har problemer, ligesom fiskeriet, byggebranchen og landbruget.

De tunge løft er stadig et problem i byggebranchen og inden for landbruget. Men her kommer social- og sundhedsbranchen også med. 34 procent af de interviewede havde problemer med tunge løft. Ni lande, herunder Danmark, påpeger problemerne.

Seks lande – herunder Danmark – lægger særlig vægt på problemerne med højt arbejdstempo. Problemerne er særlig store inden for hotel- og restauration, post og telekommunikation, landtransporten og byggebranchen.

Undersøgelsen er udarbejdet i samarbejde med myndigheder, institutioner og også arbejdsmarkedets parter i de enkelte lande. EU-Kommissionen vil på baggrund af resultaterne foreslå nye initiativer på de områder, hvor der er størst problemer, og de nuværende regler ikke er tilstrækkelige.

Rapporten "The State of Occupational Safety and Health in the European Union" kan læses på internet-adressen <http://agency.osha.eu.int/publications/reports/stateofosh/>

Yderligere oplysninger: LO-konsulent Jan Toft Rasmussen på telefon 3524 6119.